

Από τη μεγάλη Γαλλική Επανάσταση στο 1848

Ενότητα 2^η : Η εξέγερση της αριστοκρατίας και η επανάσταση της αστική τάξης.

Σπυρίδων Μαρκέτος, Επίκουρος καθηγητής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Εισαγωγή
2. Μεταρρυθμιστικά έργα του Καλόν
3. Ο καπιταλισμός στη Γαλλία
4. Ο Μπριέν και τα παραλαμένα
5. Τα έδικτα του βασιλιά
6. Η επανάσταση της Γκρενόμπλ
7. Η ανάκληση του Νεκέρ
8. Σφραγισμένες επιστολές
9. Η στρατηγική του Νεκέρ
10. Αντιπροσωπευτικό σώμα
11. Η επανάσταση των παραλαμένων και η αστική τάξη

Περιεχόμενα ενότητας

1. Το πατριωτικό κόμμα
2. Αβά Σεγιές, Μιραμπώ
3. Αίτημα ελευθερίας
4. Εργασίες γενικών Τάξεων
5. Διαβούλευση για τη σύγκληση αντιπροσωπευτικού σώματος
6. Ο Όρκος του Σφαιριστηρίου
7. Τετράδια παραπόνων

Σκοποί ενότητας

- Να αποτυπωθεί η σύνδεση ανάμεσα στην εξέγερση της αριστοκρατίας και την επανάσταση της αστικής τάξης.
- Να περιγραφεί ο τρόπος δράσης του βασιλιά και αντίστοιχα των τριών τάξεων, έτσι ώστε να αποσαφηνιστεί πως άλλαζε το κοινωνικό και πολιτικό σκηνικό σύμφωνα με τις δράσεις τους.

Εισαγωγή

- Η ανάλυση του Λεφέβρ ως προς τα αίτια της Γαλλικής επανάστασης και η αποτύπωση του κοινωνικοπολιτικού protestis χωρίζεται σε δύο επιμέρους τμήματα. Στην εξέγερση της αριστοκρατίας και στην επανάσταση της αστικής τάξης.
- Σύμφωνα με τον Λεφέβρ αιτία της εξέγερσης αποτελούσε η δημοσιονομική κρίση που είχε προκαλέσει η συμμετοχή της Γαλλίας στον πόλεμο της Αμερικής. Τα έξοδα της Γαλλία υπολογίζονταν στα δύο δισεκατομμύρια λίβρες.
- Τα πολιτικά έξοδα κάλυπταν το 23% του συνολικού προϋπολογισμού, η δημόσια πρόνοια και η εκπαίδευση απορροφούσαν το 2%, η Αυλή το 6% και τα στρατιωτικά έξοδα ξεπερνούσαν το 26%. Μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού διατέθηκε και για την αποπληρωμή του δημόσιου χρέους.
- Ο Λεφέβρ πίστευε ότι υπήρχε ένα δυσανάλογο φορολογικό σύστημα το οποίο επιδεινώνει την κρίση και θεωρούσε σαν λύση την πτώχευση της χώρας.

Μεταρρυθμιστικά έργα του Καλόν

- Μεταρρυθμιστικά έργα που επιχείρησε ο Γκάρτ Καλόν για να μετριάσει την δυσαναλογία του φορολογικού συστήματος:
  - ✓ Μείωση των κρατικών δαπανών
  - ✓ Ενίσχυση του ελεύθερου εμπορίου
  - ✓ Ισοστάθμιση του φόρου αλατιού και καπνού
  - ✓ Πώληση εκκλησιαστικής περιουσίας
  - ✓ Καθολικός φόρος ιδιοκτησίας

Προσπάθησε να συνδέσει την αστική τάξη με το κράτος, ένα επιχείρημα που έφερνε σε αντίθεση την αριστοκρατία.

Ο καπιταλισμός στη Γαλλία

- Στην Γαλλία κυριαρχούσε ο καπιταλισμός της αγοράς που απέβλεπε στην επένδυση κεφαλαίων.
- Πρωτοκαθεδρία στις επενδύσεις κατείχε ο κλάδος της γεωργίας.
- Μέσα σε αυτό το καπιταλιστικό μοτίβο, πέρα από τους άρχοντες, προσπαθούσαν πλέον να κερδίσουν έδαφος και οι αστοί, είτε μέσα από την αγορά αξιωμάτων, είτε από την αγορά κτημάτων που κατείχαν κάποιον τίτλο.
- Δεν υπήρχαν πια άκαμπτα όρια ανάμεσα στους αστούς και τους άρχοντες. Οι άρχοντες προσπαθούσαν να φανούν καπιταλιστές και οι καπιταλιστές είχαν τους τρόπους να μεταμορφωθούν σε άρχοντες. Αυτοί οι τρόποι όμως περιορίζονταν στις δεκαετίες πριν τη Γαλλική Επανάσταση με την επιβολή διοικητικών φραγμών από τους άρχοντες, προκειμένου να εμποδίσουν την κατίσχυση της αστικής τάξης. Επιχειρήθηκε αυτή ή προσπάθεια να ολοκληρωθεί μέσα από την επανάσταση των ευγενών αλλά απέτυχε. Η αποτυχία όμως αυτή οδήγησε στο ξέσπασμα της λαϊκής επανάστασης και παράλληλα με την αντεπίθεση των αστών άρχισαν να έρχονται στο προσκήνιο τα λαϊκά στρώματα.

Ο Μπριέν και τα παρλαμέντα

- Κάτω από την πίεση του αυλικού περιβάλλοντος ο Λουδοβίκος έδιωξε στις 8 Απριλίου 1787 τον Καλόν και η θέση του παίρνει ένας από τους κύριους αντιπάλους του, ο Λομενί ντε Μπριέν, αρχιεπίσκοπος της Τουλούζης.
- Αρχικά ο Μπριέν ήθελε να αποκαταστήσει τα προνόμια που είχαν πληγεί από τις μεταρρυθμίσεις του Καλόν. Ωστόσο η κατάσταση εξανάγκασε τον Μπριέν να βάλει σε εφαρμογή τα σχέδια του προκατόχου του. Όπως και ο Γκαλόν, δίνει βαρύτητα στο ελεύθερο εμπόριο και προσπάθησε να έρθει σε επαφή με το βασιλιά, μια κίνηση που ενόχλησε το παρλαμέντο του Παρισιού.
- Επειδή ο Μπριέν φοβόταν πως η πρόταση του για νέα φορολογία δε θα είχε τη συναίνεση των παρλαμένων, έπεισε το βασιλιά να το παρουσιάσει ως βασιλικό διάταγμα σε μια συνεδρία. Ο δούκας της Ορλεάνης διαμαρτυρήθηκε και ο βασιλιάς τον εξόρισε. Το παρλαμέντο τον υπερασπίστηκε, καταδικάζοντας την πολιτική των σφραγισμένων επιστολών και ζήτησε να δοθεί στους υπηκόους του βασιλιά το δικαίωμα ατομικής ελευθερίας.

Τα έδικτα του βασιλιά

- Ο Λουδοβίκος ανάγκασε το Παρλαμέντο να καταχωρήσει στο βιβλίο του έξι έδικτα που είχε ετοιμάσει ο Σφραγιδοφύλακας. Σύμφωνα με αυτά:
  - το δικαίωμα καταχώρισης νόμων θα παραχωρούνταν σε μια ολομέλεια πριγκίπων και αξιωματούχων του στέμματος,
  - η δικαστική οργάνωση μεταρρυθμιζόταν εις βάρος των παρλαμένων
  - καταργούσαν τα βασανιστήρια πριν την εκτέλεση των εγκληματιών
  - οι υπήκοοι μπορούσαν να παρακάμψουν τη φεουδαρχική δικαιοδοσία και να προσφύγουν απευθείας στα βασιλικά δικαστήρια.

Η επανάσταση της Γκρενόμπλ

- Η αντίσταση και η απροθυμία του λαού της Γκρενόμπλ να δεχτεί την υποβάθμιση του παρλαμέντου οδήγησε στην εξέγερση του. Στις 7 Ιουνίου έχουμε την Ημέρα των Κεραμιδιών, όπου οι αγανακτισμένοι κάτοικοι πετούσαν κεραμίδια στους στρατιώτες που πήγαιναν να ανακοινώσουν τη βασιλική διαταγή.

Η ανάκληση του Νεκέρ

- Ο Μπριέν παραιτείται στις 2 Αυγούστου και γίνεται ανάκληση του Νεκέρ.
- Ο Νεκέρ ήταν ρομαντιστής, φυσιοκράτης και προτεστάντης. Είχε διατελέσει υπεύθυνος οικονομικών την περίοδο 1776-1781. Θεωρήθηκε από την αυλή υπεύθυνος για την οικονομική δυσπραγία, καθώς ήταν αυτός που πήρε δάνειο για να λύσει τα οικονομικά προβλήματα της χώρας. Ήταν ιδιαίτερα αξιοσημείωτο το γεγονός ότι καταλάμβανε τέτοιο αξίωμα κάποιος που δεν ήταν καθολικός.

Σφραγισμένες επιστολές

Σφραγισμένες επιστολές: η διαδικασία των σφραγισμένων επιστολών έπληττε κυρίως τους ευγενείς και εδραίωναν τη κυριαρχία του βασιλιά πάνω τους. Άφηναν ανοιχτό το ενδεχόμενο να αντιπαρατεθεί η κεντρική διοίκηση με την τοπική διοίκηση.

Το σφραγισμένο γράμμα του βασιλιά έφτανε στον τοπικό διοικητή, ο οποίος αναλάμβανε να συλλάβει τον αριστοκράτη που υποδείκνυε το γράμμα.

Η στρατηγική του Νεκέρ

- Στις 23 Σεπτεμβρίου ο Νεκέρ αποφασίζει τη σύγκληση γενικών τάξεων, στην οποία θα υπήρχαν τρία σώματα, ένα για κάθε ιεραρχική τάξη, με ίσο αριθμό αντιπροσώπων. Όμως με το δικαίωμα αρνησικυρίας που είχε η κάθε τάξη για τις αποφάσεις των υπολοίπων, η νίκη ήταν σίγουρη για την αριστοκρατία.
- Ο Νεκέρ προσπάθησε να προβεί σε διαμερισμό των φορολογικών βαρών. Επιχείρησε να αυξήσει τις επιδοτήσεις, για να αποφύγει την αύξηση φορολογίας. Θέλησε επίσης να αυξήσει τους αντιπροσώπους της αστικής τάξης.

Η δημιουργία αντιπροσωπευτικού σώματος

- Ψάχνονται οι τρόποι που θα οδηγήσουν στην κοινωνική ισορροπία και τη νομιμοποίηση της διοίκησης, έτσι ώστε να πάρουν μέρος στο νέο καθεστώς οι παραγκωνισμένοι του παλαιού καθεστώτος, δηλαδή η Τρίτη Τάξη.
- Προκύπτει το θέμα της δημιουργίας αντιπροσωπευτικού σώματος, αλλά το ερώτημα είναι πως αυτό το αντιπροσωπευτικό σώμα θα καταφέρει να επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Να φέρει δηλαδή χρήματα στο κράτος και να έχει και τη συναίνεση των λαϊκών στρωμάτων. Έγινε αντιληπτό ότι τη συναίνεση αυτή θα την αποκτούσαν μέσα από την υπόσχεση παραχώρησης προνομίων.

Η επανάσταση των παρλαμένων και η αστική τάξη (1/2)

- Ο Λεφέβρ, τονίζει ότι η δράση των παρλαμένων αποτέλεσε πρωταρχικό παράγοντα στη ριζοσπαστικοποίηση και τελικώς στην εξέγερση της αστικής τάξης.
- Παράλληλα η εξέγερση των παρλαμένων κατέδειξε ότι ο παγιωμένος υπερβατικός ρόλος του βασιλιά δεν ήταν απροσπέλαστος.
- Συνδέει την επανάσταση της αριστοκρατίας με την επανάσταση των αστών, η οποία προέκυπτε από μια παρωχημένη φεουδαλική τάξη με απαρχαιωμένες δομές και θεσμούς. Ακριβώς πάνω σε αυτή τη δομή της, βασιζόταν η δυσκολία της να μεταρρυθμιστεί, καθώς δεν ήταν διατεθειμένη να δεχτεί οποιοδήποτε πλήγμα στην ακεραιότητα των συμφερόντων της.
- Η στάση της αριστοκρατίας αποτελούσε μια προσπάθεια ανακατάληψης της πολιτικής πρωτοκαθεδρίας από την απολυταρχία. Ουσιαστικά, συνιστούσε μια προσπάθεια της αριστοκρατίας να ανακαταλάβει το κράτος.

Η επανάσταση των παρλαμένων και η αστική τάξη (2/2)

- Αποτελούσε συνεπώς η εξέγερση της αριστοκρατικής τάξης το προοίμιο μια αστικής. Αντί όμως να δώσουμε έμφαση στις μεταρρυθμίσεις που επιχειρήθηκαν σε αυτό το ενδιάμεσο μεταβατικό στάδιο, μάλλον έπρεπε να δοθεί σημασία στη νικηφόρα αντίσταση που πρόβαλε η αριστοκρατία.
- Η αριστοκρατία όμως δεν αντιλήφθηκε ότι στην προσπάθεια της να καταρρακώσει την βασιλική εξουσία, στην πραγματικότητα καταρράκωνε τον υπερασπιστή των προνομίων της.

Το διάβημα των παρλαμέντων

- Το καλοκαίρι του 1788 τίποτα δεν προμήνυε την εξέγερση της αστικής τάξης, καθώς μεγάλο τμήμα της αριστοκρατίας, μη ριζοσπαστικό δεν απέκλειε μια συμφωνία με την αριστοκρατία όπως είχε συμβεί στην περιοχή του Δελφινάτου, όπου είχαν έρθει σε συνεννόηση φιλελεύθεροι φεουδάρχες και αστοί. Η αριστοκρατία είχε παραχωρήσει την κεφαλική ψήφο και τη δημοσιονομική ισότητα στην Τρίτη Τάξη.
- Στις 23 Σεπτεμβρίου έχουμε το διάβημα των παρλαμέντων με το οποίο η κατάσταση άλλαξε: η δημοτικότητα των μελών καταρρακώθηκε και ξεσηκώθηκε έντονη κατακραυγή. Ο βασιλιάς και ο δεσποτισμός μετατράπηκαν σε δευτερεύοντα ζητήματα και το ενδιαφέρον εστιάστηκε στον πόλεμο της Τρίτης Τάξης έναντι των άλλων δύο.

Το πατριωτικό κόμμα

- Η ρήξη αυτή των τάξεων δεν ήταν άμεσα συνδεδεμένη με το σχηματισμό του πατριωτικού κόμματος.
- Οι φιλελεύθεροι φεουδάρχες ενώθηκαν με την αστική τάξη ώστε να σχηματίσουν το πατριωτικό κόμμα. Σημαντική επιρροή στο σχηματισμό άσκησε η «Επιτροπή των Τριάκοντα», όπου ξεχώριζαν ο δούκας ντέ Λα Ποσφουκώ-Λιανκούρ, και οι μαρκήσιοι Λαφαγιέτ και Κοντορσέ , δίπλα στον Ταλλεϋράνδο και στον αβά Σεγιές. Συμμετείχε επίσης και ο Μιραμπώ. Πέρα από τις προσωπικές επαφές με τον δούκα της Ορλεάνης, ο οποίος διέθετε άφθονο χρήμα και σημαντική επιρροή, για τον σχηματισμό του κόμματος, χρησιμοποιήθηκαν επίσης δεσμοί, που βασιζόνταν στη συμμετοχή σε διάφορες ενώσεις: φιλανθρωπικές ομάδες, ακαδημίες, αναγνωστήρια και μασονικές στοές.

Ο Λεφέβρ και οι υπόλοιποι μελετητές

- Ο Λεφέβρ, σε αντίθεση με τους υπόλοιπους μελετητές δίνει έμφαση στο ρόλο της τάξης των χωρικών. Εξηγεί ότι αυτή η τάξη δεν είχε αντιπροσώπευση καθώς δεν είχε την απαραίτητη μόρφωση και τα απαραίτητα οικονομικά μέσα.
- Η πληθώρα των αντιπροσώπων ήταν αστοί.

Το προφίλ του αβά Σεγιές

Ο αβά Σεγιές είχε εκλεχτεί αντιπρόσωπος του Παρισιού και είχε αναλάβει να καθοδηγεί την Τρίτη Τάξη, στις πρώτες εβδομάδες της Συνέλευσης.

Υπέρμαχος της αστικής τάξης.

- Χώρισε τους πολίτες σε ενεργητικούς και παθητικούς
- Τάχθηκε υπέρ μια συντακτικής δικτατορίας
- Συνέγραψε το βιβλίο «Τι είναι η Τρίτη τάξη», όπου στοιχειοθετούσε το μετασχηματισμό της τρίτης τάξης σε έθνος.
- Δεν διέθετε όμως ρητορικό λόγο.

Το προφίλ του Μιραμπώ

- Ο Μιραμπώ ήταν προικισμένος με τον ρεαλισμό του μεγάλου πολιτικού. Η ευγλωττία του τον βοηθούσε να χειρίζεται τους ανθρώπους.
- Τα σκάνδαλα όμως της νεότητας του και ο κυνισμός με τον οποίο εκποιούσε την υποστήριξη του στον εκάστοτε πλειοδότη του στερούσε την εκτίμηση των άλλων.
- Καθώς λοιπόν και ο αβά Σεγιές και ο Μιραμπώ αποδείχτηκαν ανίκανοι να καθοδηγήσουν την Τρίτη Τάξη, θεωρήθηκε πως τα επιτεύγματα της τελευταίας ήταν αποτέλεσμα μιας συλλογικής δράσης.

Το αίτημα ελευθερίας

- Οι ευγενείς και οι αστοί εξέφραζαν το πάγιο αίτημα της ελευθερίας, που θα οδηγούσε στον περιορισμό της απολυταρχίας του βασιλιά. Ήταν ένα αίτημα τόσο του κλήρου όσο και της αριστοκρατίας, οι οποίοι όμως παράλληλα με την ελευθερία ήθελαν να διατηρήσουν και την ακεραιότητα των συμφερόντων τους.
- Καθώς ούτε ο βασιλιάς αλλά ούτε και ο Νεκέρ ήταν σε θέση να αναλάβουν την πρωτοβουλία κινήσεων και να λύσουν τις αντιδικίες των τάξεων και να αποτρέψουν έναν πιθανό εμφύλιο, όλα έδειχναν πως το έθνος είχε εγκαταλειφθεί στον εαυτό του.

Οι εργασίες των Γενικών Τάξεων

- Η έναρξη των εργασιών των Γενικών Τάξεων μετατέθηκε από τις 27 Απριλίου στις 5 Μαΐου.
- 2- 4 Μαΐου έγινε μια εθιμοτυπική παρέλαση των τάξεων. Οι μαυροντυμένοι αντιπρόσωποι της τρίτης Τάξης δέχτηκαν τις επευφημίες του πλήθους.
- Επιτρέπεται πλέον η ελεύθερη πρόσβαση πολιτών στις αίθουσες διαβουλεύσεων, ένα γεγονός που οδήγησε στη ριζοσπαστικοποίηση της Τρίτης Τάξης. Το περιθώριο συμβιβασμού περιορίζεται, έχοντας την Τρίτη Τάξη υπόλογη στο κοινό που παρακολουθεί.

Η διαβούλευση για τη σύγκληση αντιπροσωπευτικού σώματος

- Φαίνεται λοιπόν, ότι αναζητείται ο τρόπος που θα οδηγήσει σε μια λειτουργική σύγκληση του αντιπροσωπευτικού σώματος. Μέσα σε αυτές τις διαβουλεύσεις παίρνονται αποφάσεις τόσο λειτουργικές όσο και μη . Ήταν έξυπνο για παράδειγμα, ότι αποφασίστηκε να γίνει η Σύγκληση των Τάξεων στις Βερσαλλίες και όχι στο Παρίσι. Στο Παρίσι υπήρχε ο κίνδυνος του ξεσηκωμού του όχλου, των αναταραχών.
- Όμως παίρνονται και κάποιες λανθασμένες αποφάσεις , όπως ήταν το γεγονός ότι επέτρεψαν στο πλήθος να μπαίνει στις αίθουσες συνεδριάσεων και να παρακολουθεί. Είναι πλέον σίγουρο ότι οι ομιλητές, οι αντιπρόσωποι πιέζονταν από τον κόσμο και δεν μπορούσαν να εκφράσουν ελεύθερα τις σκέψεις τους.

Ομιλία Νεκέρ στη σύγκληση των τάξεων

- Η τρίωρη ομιλία του Νεκέρ προκάλεσε την αγανάκτηση και την απογοήτευση των αντιπροσώπων καθώς απέφυγε να κάνει κάποια αναφορά στην συνταγματική μεταρρύθμιση και έδειχνε την εμπιστοσύνη τους στους προνομιούχους.
- Αναφέρθηκε στη μέθοδο ψηφοφορίας που θα ακολουθούσαν οι Γενικές Τάξεις. Ο κλήρος και οι ευγενείς ανέλαβαν να εξελέγξουν χωριστά τις εξουσιοδοτήσεις των αντιπροσώπων τους, και η Τρίτη Τάξη κήρυξε αποχή. Αποτέλεσμα ήταν να παραλύσουν οι Γενικές Τάξεις.
- Η Τρίτη Τάξη οικειοποιήθηκε το όνομα των κοινοτήτων, των μεσαιωνικών αστικών τάξεων, τις οποίες τις συνέδεαν με τη λαϊκή αντίσταση στους φεουδάρχες.

Η παρέμβαση του βασιλιά

- Η αντιπαράθεση της Τρίτης Τάξης με τις άλλες δύο έγκειται στο γεγονός, ότι η Τρίτη Τάξη βάσιζε τα επιχειρήματα της στον ορθό λόγο και το φυσικό δίκαιο, ενώ οι υπόλοιπες σε ιστορικά γεγονότα.
- Η αποτυχία διαβουλεύσεων ανάμεσα στις Τάξεις, οδήγησε στην παρέμβαση του Λουδοβίκου, ο οποίος απαίτησε την έναρξη των συνομιλιών υπό την βασιλική διαιτησία.
- Η Τρίτη Τάξη αρνήθηκε την βασιλική διαιτησία, γεγονός που έδωσε το σύνθημα για επαναστατική δράση.

Ο Όρκος του Σφαιριστηρίου

- Στις 17 Ιουνίου η Τρίτη Τάξη κήρυξε την Εθνοσυνέλευση , τη συνέλευση δηλαδή και των τριών τάξεων. Παραχώρησε την συγκατάθεση της στους φόρους που είχαν επιβληθεί.
- Όμως, η κυριαρχία δε μεταβιβαζόταν ακόμα στο έθνος. Οι επαναστατικές αποφάσεις χρειάζονταν την επικύρωση του βασιλιά.
- Όταν στις 20 Ιουνίου η Τρίτη Τάξη βρέθηκε κλειδωμένη έξω από την αίθουσα που συνεδρίαζε, αντί να χαθεί η αποφασιστικότητα της, όπως πίστευε ο βασιλιάς, ενώθηκαν με τον Όρκο του Σφαιριστηρίου να μη χωριστούν ποτέ και να υπερασπιστούν τη θέσπιση Συντάγματος σε θεμέλια ακλόνητα. Η Τρίτη Τάξη κάλεσε να συνεργαστούν μαζί της η αριστοκρατία και ο κλήρος, αλλά πλέον με τις δικές της αρχές σαν οδηγό. Διεκδικούσε πλέον η Τρίτη Τάξη την εκπροσώπηση του έθνους.

Η αντίδραση του βασιλιά και οι συνέπειες (1/2)

- Ο Λουδοβίκος αντέδρασε συγκεντρώνοντας στρατιωτικές δυνάμεις στις Βερσαλλίες. Με δύο διαγγέλματα του προέβη σε κάποιες παραχωρήσεις, όπως ήταν η ατομική ελευθερία και εθιμοτυπία, η δημοσιονομική ισότητα. Δεν αναφέρθηκε όμως καθόλου στη μορφή του πολιτεύματος και στην ακεραιότητα των προνομίων της αριστοκρατίας. Ουσιαστικά οι αποφάσεις του βασιλιά, αναδεικνύουν την πρόθεση του να διατηρηθεί η παλαιά κοινωνία.
- Ο βασιλιάς απείλησε την Εθνοσυνέλευση με διάλυση αν δε δεχτεί τα διαγγέλματα του. Μπροστά σε αυτές τις απειλές η Τρίτη Τάξη αντέδρασε και στις 7 Ιουλίου, η Εθνοσυνέλευση όρισε μια συνταγματική επιτροπή, τη Συντακτική Συνέλευση, όπου στις 11 Ιουλίου ο Λαφαγιέτ κατέθεσε το σχέδιο του για τη διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Η αντίδραση του βασιλιά και οι συνέπειες (2/2)

- Ο Λουδοβίκος αποφάσισε την έκκληση στρατιωτών στο Παρίσι και τις Βερσαλλίες.
- Ο αναβρασμός μεγάλωνε διαρκώς υποβοηθούμενος από τον λιμό που έπληττε το Παρίσι και από την απειθαρχία της γαλλικής φρουράς.
- Η Αυλή προέβη στην απομάκρυνση του Νεκέρ. Η Συνέλευση περίμενε το χειρότερο και η αστική τάξη φαινόταν καταδικασμένη. Σώθηκαν όμως χάρη στη δύναμη του λαού.

Τετράδια παραπόνων

- Το βασιλικό καθεστώς προκειμένου να νομιμοποιήσει τα μέτρα που επρόκειτο να πάρει, διευκρίνισε στους ανθρώπους ότι τα προβλήματα τους προέκυπταν από το γεγονός ότι ο ίδιος ο βασιλιάς δε γνώριζε τι προβλήματα αντιμετώπιζαν. Έτσι ζήτησε από όλο το λαό να παρευρεθεί σε συνελεύσεις όπου θα ανέφεραν τα παράπονα τους.
- Στις συνελεύσεις μπορούσαν να συμμετέχουν όλοι οι άνδρες, αλλά στην πραγματικότητα ο αμόρφωτος χωρικός δεν πήγαινε, αλλά πήγαινε κάποιος δικηγόρος, κάποιος γραφιάς, που είχε επαφές με τον απλό κόσμο και γνώριζε τα προβλήματα του.
- Τα παράπονα καταγράφονταν στο τετράδιο παραπόνων και αποστέλλονταν στο βασιλιά.
- Το απροσδόκητο αποτέλεσμα αυτών των συνεδριάσεων ήταν ότι έμαθε στους ανθρώπους πως μπορούσαν να διεκδικούν προνόμια. Δημιουργήθηκαν χώροι όπου συγκεντρώνονταν οι δυσαρεστημένοι, κάτι που έδωσε στη συνέχεια το υπόβαθρο για τη δημιουργία επαναστατικών λεσχών.

Βιβλιογραφία

- Furet, F., «*Η Γαλλική Επανάσταση*», Εστία, Αθήνα 1997.
- Groethuysen, B., «*Η φιλοσοφία της Γαλλικής Επανάστασης*», Κάλβος, Αθήνα 1973.
- Lefevre, G., «*Η Γαλλική Επανάσταση*», Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2003.
- Le Bon, G., «*Η Γαλλική Επανάστασις*», Ελεύθερη Σκέψις, Αθήνα 1988.
- Soboul, A., «*Η Γαλλική Επανάσταση*», Ζαχαρόπουλος Αθήνα 1967,.
- Thompson, J.M., «*Ο Ροβεσπιέρος και η Γαλλική Επανάσταση*», Γαλαξίας, Αθήνα 1966.
- Κοντορσέ, «*Σχεδιάσμα για ένα ιστορικό πίνακα των προόδων του ανθρώπινου πνεύματος*», Πόλις, Αθήνα 2006.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σπυρίδων Μαρκέτος.
«από τη γαλλική επανάσταση στο 1848. Η εξέγερση της αριστοκρατίας και η επανάσταση της αστικής τάξης». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS404/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Ραμματά
Θεσσαλονίκη, εαρινό εξάμηνο 2014-2015

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

